

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Pfv.III.20.924/2020/6.

A tanács tagjai: Dr. Döme Attila a tanács elnöke
Dr. Parlagi Mátyás előadó bíró
Dr. Kiss Gabriella bíró

A felperes: felperes neve

A felperes képviselője:
Dr. Csöndes Renáta ügyvéd

Az alperes: alperes neve

Az alperes képviselője:
Dr. V. Németh Judit ügyvéd

A per tárgya: megtérítési igény

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
alperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizgálni kért jogerős határozat száma:
Győri Törvényszék 2.Pf.20.155/2020/5.

Az elsőfokú bíróság neve és határozatának száma:
Soproni Járásbíróság P.20.878/2019/17.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 47.625 (negyvenhétezer-hatszázhuszonöt) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 150.000 (százötvenezer) forint felülvizsgálati eljárási illeték az állam terhén marad.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] Az alperes 2018. június 1-jén az általa vezetett tehergépkocsival – amelynek üzemben tartója a felperessel kötött kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést – balesetet okozott. Erre tekintettel a felperes 1.500.000 forintot meghaladó kártérítési összeget teljesített. A felperes vezetői engedélyének érvényességi ideje 2018. március 26-án lejárt.

A kereset és az alperes védekezése

[2] A felperes 1.500.000 forint megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

[3] Indokolása szerint az alperes a kötelező gépjármű-felelősségbiztosításról szóló 2009. évi LXII. törvény (a továbbiakban: Gfbt.) 34. § (1) bekezdés *d*) pontja és a 34. § (3)

bekezdése alapján 1.500.000 forint erejéig köteles a megtérítésre, mert a baleset időpontjában nem rendelkezett vezetésre jogosító érvényes engedéllyel. A közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) 4. § (1) bekezdés *a)* pontja alapján járművet csak az vezethet, aki arra jogszabályban meghatározott, érvényes engedéllyel rendelkezik. Álláspontja szerint irreleváns, hogy valaki eleve nem rendelkezett vezetői engedéllyel, vagy annak érvényességi idejét nem hosszabbította meg. A jogalkotói cél szerint a vezetői engedély kizárólag az annak hátoldalán feltüntetett kategória érvényessége időpontjáig, az egészségi alkalmassági vizsgálaton megállapított időpontig igazolja a vezetési jogosultságot.

[4] Az alperes kérte a kereset elutasítását.

[5] Indokolása szerint megtérítési kötelezettség csak akkor áll fenn, ha a vezető nem rendelkezik gépjárművezetésre jogosító engedéllyel, amelynek értelmezése során a KRESZ nem irányadó. Álláspontja szerint a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 220. §-a és 221. §-a megkülönbözteti egymástól az engedély nélküli vezetést, valamint az érvénytelen hatósági engedéllyel való közlekedést. E szabályozás alapján a jogalkotó célja kiterjedt a két esetkör elkülönítésére, így nem lehet azonosítani az engedély hiányát és annak érvénytelenségét.

Az első- és másodfokú ítélet

[6] Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította.

[7] Indokolása szerint a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d)* pontjának értelmezése körében sem a KRESZ, sem a Szabs. tv. nem irányadó, ezért nyelvtani és logikai értelmezést alkalmazott. Álláspontja szerint a törvényi szabályozást nem lehet kiterjesztően értelmezni, visszkereseti igényt kizárólag az engedély nélküli vezetés alapoza meg, a jogszabály nem szabályozza az érvényességet. Mivel az alperes a károkozás időpontjában rendelkezett vezetői engedéllyel, ezért vele szemben a felperes nem érvényesíthet megtérítési igényt.

[8] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és kötelezte az alperest 1.500.000 forint megfizetésére.

[9] Indokolása szerint a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d)* pontjának értelmezése során a Szabs. tv. szabályozása nem ad iránymutatást, mert a kétféle szabálysértési tényállásból nem következik a Gfbt. értelmezése. Figyelembe vette ugyanakkor a KRESZ 4. § (1) bekezdés *a)* pontját, valamint a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) 5. § (2) bekezdését, amely szerint járművet az vezethet, aki a jármű vezetéséhez előírt engedéllyel rendelkezik. E jogszabályi rendelkezések alapján jármű akkor vezethető, ha van érvényes vezetői engedély, ha ilyen nincs, úgy a lejárt vezetői engedély nem jogosít vezetésre. Az érvénytelen vezetői engedély nem azt jelenti, hogy a vezető rendelkezik jogosítvánnyal, hanem azt, hogy a vezetőnek nincs engedélye. Ebből következően a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d)* pontja kizárólag úgy értelmezhető, hogy megtérítési igény azzal a vezetővel szemben is érvényesíthető, akinek nincs érvényes jogosítványa, mert az lejárt. Ez nem jelent kiterjesztő

értelmezést, mert az érvénytelen engedély nem minősül engedélynek. A Gfbt. rendelkezése az „érvényes” kitétel nélkül is egyértelműen rendelkezik a vezetői engedély hiányáról, az engedély érvénytelensége azonos annak hiányával. Mindezek alapján arra a következtetésre jutott, hogy a felperes megtérítési igényt érvényesíthet az alperessel szemben.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[10] Az alperes felülvizsgálati kérelmet és felülvizsgálat engedélyezése iránti kérelmet terjesztett elő.

[11] A felülvizsgálat engedélyezését a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) bekezdés *a*) és *b*) pontja alapján, a joggyakorlat egységének biztosítása, valamint a felvetett jogkérdés különleges súlya, illetve társadalmi jelentősége miatt kérte.

[12] Felülvizsgálati kérelmében kérte a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, és elsődlegesen új határozat hozatalával a kereset elutasítását, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását. A felülvizsgálati kérelem szerint a jogerős ítélet sérti a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d*) pontját.

[13] Indokolása szerint a jogalkotó szándékával ellentétes a törvényi rendelkezés kiterjesztő értelmezése, valamint analógia alkalmazása. A Gfbt. értelmezése során nem irányadó a Kkt. és a KRESZ rendelkezése, mert a Gfbt. háttérjogszabályként kizárólag a Polgári Törvénykönyvre utal; a KRESZ-re kizárólag a gépjármű fogalmának meghatározása során hivatkozik, egyéb esetben a KRESZ nem minősül háttérjogszabálynak. A nyelvtani értelmezés szerint az alperes a baleset időpontjában rendelkező vezetői engedéllyel, csak annak érvényességi ideje lejárt. A kontextuális értelmezés során figyelembe veendő, hogy a Gfbt. a 34. § (1) bekezdésében jelentős tárgyi súlyú eseteket szabályoz. Méltánytalan lenne ezekkel azonos módon értékelni annak a helyzetét, akinek csak lejárt a vezetői engedély egészségügyi érvényessége. Nem azonos súlyú annak a cselekménye, aki az oktatáson nem vett részt, nem abszolválta a szükséges vizsgát, esetleg eltöltötték a járművezetéstől azzal, akinek csak lejárt a vezetői engedélye. Az érvényesség lejártja nem áll okozati összefüggésben a károkozással.

[14] A Kúria Pfv.2. sorszámú végzésével a felülvizsgálatot engedélyezte a Pp. 409. § (2) bekezdés *b*) pontja alapján.

[15] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében kérte a jogerős ítélet hatályában fenntartását.

[16] Indokolása szerint az alperes a baleset időpontjában nem rendelkező vezetői engedéllyel, mert annak egészségügyi érvényessége lejárt. A jogerős ítélet a Kkt. 5. § (2) bekezdésére és a KRESZ 4. § (1) bekezdés *a*) pontjára figyelemmel helyesen értelmezte a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d*) pontját.

A Kúria döntése és jogi indokai

[17] A Kúria a felülvizsgálatot a felvetett jogkérdés különleges súlya miatt engedélyezte, mert az adott jogkérdésben korábban még nem foglalt állást közzétett ítélkezési gyakorlatában, és a lejárt érvényességű vezetői engedéllyel történő károkozáson alapuló megtérítési igény nagy számú ügyben felmerülhet [2/2017. (XI. 13.) PK vélemény 3. és 10. pont].

[18] A felülvizsgálati kérelem alaptalan.

[19] A Pp. 413. § (1) bekezdése és a Pp. 423. § (1) bekezdése alapján a Kúria a jogerős határozatot a felülvizsgálati kérelemben megjelölt megsértett jogszabályhely, az ott előadott jogszabálysértés, valamint a kérelem jogi indokai által meghatározott keretek között vizsgálhatja felül.

[20] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúriának abban a kérdésben kellett állást foglalnia, sérti-e a Gfvt. 34. § (1) bekezdés *d*) pontját az a jogértelmezés, hogy megtérítési igény azzal a vezetővel szemben is érvényesíthető, akinek a károkozáskor lejárt a vezetői engedélye.

[21] Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) 28. cikke a jogszabályok szövegének értelmezése során a cél szerinti értelmezést teszi elsődlegessé azzal, hogy annak összhangban kell állnia az Alaptörvénnyel. A jogszabály céljának megállapítása során elsősorban a jogszabály preambulumát, illetve a megalkotására irányuló javaslat indokolását kell figyelembe venni, valamint azt kell feltételezni, hogy a jogszabály a józan észnek és a közjónak megfelelő, erkölcsös és gazdaságos célt szolgál. Ez, a bíróságoknak címzett {3090/2015. (V. 19.) AB határozat Indokolás [21]} jogértelmezési segéd szabály {32/2019. (XI. 15.) AB határozat Indokolás [19]} nem zárja ki az egyéb jogértelmezési módszerek alkalmazását, ugyanakkor ezek eredményét össze kell vetni a jogszabály céljával és az Alaptörvénnyel.

[22] A Gfvt. 34. § (1) bekezdés *d*) pontja attól a vezetőtől teszi lehetővé a kifizetett kártérítési összeg megtérítésének követelését, aki „a gépjármű vezetésére jogosító engedéllyel nem rendelkezett”. A korábbi szabályozás a megtérítési igényt ahhoz kötötte, ha a gépjárművet „gépjárművezetésre jogosító engedély (igazolvány) nélkül vezették” [58/1991. (IV. 13.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés *c*) pont], a gépjármű vezetője „gépjárművezetésre jogosító engedéllyel (igazolvány) nem rendelkezett” [171/2000. (X. 13.) Korm. rendelet 9. § (1) bekezdés *d*) pont, 190/2004. (VI. 8.) Korm. rendelet 1. számú melléklet 9. pont (3) bekezdés *d*) pont]. A korábbi szabályozás a megtérítési igényt így az igazolvány létehez kötötte.

[23] A Gfvt. megalkotására irányuló javaslat indokolása nem tartalmazza a normaszöveg megváltoztatásának okát, e rendelkezéssel kapcsolatban a jogszabály célját, és az a Gfvt. preambulumban meghatározott célokból sem következik. A Gfvt. preambuluma szerint a

szabályozás fő célja a károsultak fokozott védelme, ezzel áll összhangban az a rendelkezés, hogy a biztosítás csak a törvényben meghatározott károkra nem terjed ki (Gfbt. 15. §). A Gfbt. preambulumban és javaslat 34. §-hoz kapcsolódó részében, valamint a Gfbt. 70. §-ában hivatkozott uniós szabályozás a jogosítvány hiányával kapcsolatban csak azt tartalmazza, hogy az nem jelenthet kizáró okot a károsult kárigényének érvényesítése szempontjából [84/5/EGK irányelv 2. cikk (1) bekezdés, 2009/103/EK irányelv 13. cikk (1) bekezdés *b*) pont, C-442/10. sz. 34.]. Ennek megfelelően a Gfbt. a vezetői engedély hiányát nem kizáró okként, hanem a megtérítési igény alapjaként szabályozza.

[24] A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítást szabályozó Gfbt. értelmezése szempontjából irreleváns, hogy a jogalkotó a közúti közlekedési szabályok megszegését jelentő magatartást milyen módon rendeli büntetni [Szabs. tv. 1. § (1) bekezdés]. A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítás a gépjármű üzemeltetése során okozott károkra vonatkozik (Gfbt. 12. §), ezért a rendszertani értelmezés körében figyelemmel kell lenni a Kkt. szabályozására is, mert az a közúti közlekedésben résztvevő személyek jogait és kötelezettségeit határozza meg (Kkt. 1. §). A Kkt. 5. § (2) bekezdése szerint közúton járművet az vezethet, aki a jármű vezetéséhez előírt engedéllyel rendelkezik, és az 5. § (3) bekezdése alapján a jármű vezetése is csak ilyen személynek engedhető meg. A rendszertani értelmezés körében a KRESZ rendelkezéseit is figyelembe kell venni, mert ez szabályozza a közutakon folyó közlekedést [KRESZ 1. § (1) bekezdés]. A KRESZ 4. § (1) bekezdés *a*) pontja alapján járművet az vezethet, aki a jármű vezetésére jogszabályban meghatározott, érvényes engedéllyel rendelkezik.

[25] A közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Kkr.) 3. § (1) bekezdés *a*) pontja és a 3. § (2) bekezdés *c*) pontja szerint járművezetésre jogosító okmány a vezetői engedély, a járművezetési jogosultság igazolására az érvényes magyar vezetői engedély alkalmas. A Kkr. 4. §-a alapján a vezetői engedély jogosít a vezetésre, az 5. § (4)-(5) bekezdése pedig meghatározza, hogy a vezetői engedély mire (személyazonosság igazolására vagy vezetésre jogosultság igazolására) meddig alkalmas. A Kkr. 5. § (6) bekezdése alapján a vezetői engedély érvényességi idejének meghosszabbítása az okmány cseréjével történik. A Kkr. 29. § (1) bekezdése meghatározza, hogy a vezetői engedély milyen határidőig jogosít vezetésre.

[26] A Kkr. 13. §-a alapján járművezetésre jogosító okmányt az kaphat, aki – egyebek mellett – megfelel az egészségi előírásoknak. A Kkr. 16. § (1) bekezdés *f*) pontja alapján nem lehet járművezetésre jogosító okmányt adni annak, akinek az egészségi alkalmatlanságát megállapították. A közúti járművezetők egészségi alkalmasságának megállapításáról szóló 13/1992. (VI. 26.) NM rendelet (a továbbiakban: NM rendelet) 1. § (2) bekezdése szerint a járművezetésre jogosító okmánnyal rendelkező személy köteles időszakos egészségi alkalmassági vizsgálaton megjelenni, és magát a szükséges orvosi vizsgálatnak alávetni. Az NM rendelet 5. §-a alkalmassági csoportonként meghatározza, hogy milyen idős személynél mennyi időnként kell elvégezni az időszakos egészségi alkalmassági vizsgálatot. E rendelkezésekből következően az időszakos egészségi alkalmassági vizsgálat célja annak megállapítása, hogy a járművezető egészségi szempontból továbbra is alkalmas-e járművezetésre. A lejárt érvényességű vezetői engedély érvényességi idejének meghosszabbítása (az okmány cseréje) [Kkr. 5. § (6) bekezdés] ezért nem csak egy adminisztrációs aktus, mert az ezt megelőző időszakos egészségi alkalmassági vizsgálaton kell meggyőződni arról, hogy az adott személy ténylegesen alkalmas-e a járművezetésre. Az orvosi vizsgálaton megállapított egészségi alkalmassági időpontot követően a vezetői engedély nem jogosít vezetésre [Kkr. 29. § (1) bekezdés], nem alkalmas a vezetésre jogosultság igazolására [Kkr. 5. § (5) bekezdés], a lejárt érvényességű vezetői engedéllyel

rendelkező személy közúton nem vezethet járművet [Kkt. 5. § (2) bekezdés, KRESZ 4. § (1) bekezdés *a*) pont], az üzemben tartó neki nem engedheti meg a jármű vezetését [Kkt. 5. § (3) bekezdés].

[27] A kötelező gépjármű-felelősségbiztosítási szerződést a gépjármű üzemben tartója köti a biztosítóval annak érdekében, hogy fedezetet biztosítson a gépjármű üzemeltetése során okozott károk megtérítésére [Gfbt. 4. § (1) bekezdés, 12. §, 3/A. §]. A biztosító teljesítését követő megtérítési igény (visszkereset) a károkozás szempontjából lényeges körülmények esetén nyílik meg, ugyanakkor ezek a körülmények nem feltétlenül állnak okozati összefüggésben a károkozással. A Gfbt. 34. § (1) bekezdésének egyes esetköreinél fennáll az ilyen értelemben vett okozati összefüggés [*b*), *e*) és *f*) pontok] más esetekben viszont ez nem követelmény [*a*), *c*), *d*) és *g*) pontok]. Jelen esetben az alperes magatartása okozati összefüggésben áll a károkozással, mert a baleset nem következett volna be, ha az alperes – a közúti közlekedési szabályoknak megfelelően – nem vezette volna a járművet.

[28] A fentiek – a jogerős ítélettel megegyezően – arra a következtetésre vezetnek, hogy a Gfbt. 34. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján a biztosító az általa kifizetett kártérítési összeg megtérítését követelheti attól a vezetőtől, akinek a vezetői engedélye a károkozáskor az egészségi alkalmassági vizsgálaton megállapított időpont eltelte miatt nem jogosított vezetésre. A jogszabálynak ez az értelmezése megfelel az Alaptörvény 28. cikke szerinti követelményeknek, mert a kárt olyan személy okozta, aki a közúti közlekedésre vonatkozó szabályok alapján nem volt jogosult a vezetésre.

[29] Mindezek alapján a jogerős ítélet nem sérti a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabályt, ezért azt a Kúria a Pp. 424. § (1) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[30] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre, ezért a Pp. 405. § (1) bekezdése és a 364. §-a értelmében alkalmazandó Pp. 82. § (1)-(2) bekezdése és a 83. § (1) bekezdése alapján kötelezni kellett a felülvizsgálati ellenkérelmet előterjesztő felperes ügyvédi képviselettel felmerült felszámított felülvizsgálati eljárási költségének a megfizetésére. A Kúria ennek összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2) bekezdés *a*) pontja, a 3. § (5) bekezdése és a 4/A. § (1) bekezdése alapján határozta meg.

[31] Az alperes teljes személyes költségmentességére figyelemmel le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a Kúria a Pp. 101. § (1) bekezdése, a 102. § (1) és (6) bekezdése, valamint a 95. § (1) bekezdés *c*) pontja alapján határozott.

[32] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el a Pp. 405. § (1) bekezdése értelmében alkalmazandó Pp. 376. § (1) bekezdése alapján.

[33] Az ítélet ellen a Pp. 407. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján nincs helye felülvizsgálatnak.

Budapest, 2021. június 8.

Dr. Döme Attila s.k. a tanács elnöke Dr. Parlagi Mátyás s.k. előadó bíró Dr. Kiss Gabriella
s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő